

Co-funded by the Criminal Justice
Programme of the European Commission

HR HELSIŃSKA FUNDACJA
PRAW CZŁOWIEKA

Co dalej po przekazaniu? HFPC bada praktykę w zakresie ENA

Helsińska Fundacja Praw Człowieka przystąpiła do realizacji europejskiego projektu “Beyond Surrender” dotyczącego europejskiego nakazu aresztowania.

Celem projektu jest analiza praktyki stosowania instytucji europejskiego nakazu aresztowania (ENA) oraz zbadanie wpływu ENA na życie osób ściganych i ich rodzin.

Projekt współfinansuje Komisja Europejskiej, a za koordynację na poziomie europejskim odpowiada organizacja Fair Trials Europe. Oprócz HFPC, projekt jest implementowany także przez partnerów z Litwy (Lithuanian Human Rights Monitoring Institute), Rumunii (APADOR-CH) i Hiszpanii (Rights International Spain).

Dlaczego zajmujemy się ENA?

Uproszczony system przekazywania osób w oparciu o decyzję ramową w sprawie ENA niewątpliwie ograniczył możliwość wykorzystywania otwartych granic wewnątrz Unii Europejskiej do uniknięcia odpowiedzialności karnej. Niemniej trudno nie zauważyć problemów ze stosowaniem ENA narosłych przez ostatnie 11 lat.

Zarówno instytucje europejskie jak i organizacje pozarządowe za główne problemy uznają nieproporcjonalne stosowanie ENA, nadmierne i nieuzasadnione stosowanie tymczasowego aresztowania oraz niezapewnienie odpowiedniej ochrony praw człowieka przez państwa wydania.

Państwa członkowskie w różny sposób zareagowały na problemy pojawiające się przy wykonywaniu decyzji ramowej w sprawie ENA. Zaś sędziowie w państwach wykonania coraz częściej stają przed koniecznością wyważenia między zasadą wzajemnego uznawania orzeczeń a zobowiązaniem do przestrzegania praw człowieka. Po podjęciu decyzji o przekazaniu ani sędziowie ani obrońcy w państwie wykonania w zasadzie nie monitorują, czy prawa podstawowe osób przekazanych zostały zabezpieczone oraz czy rezultat postępowania potwierdza, że ENA było właściwym instrumentem.

Jakie mamy cele?

Podstawowym celem projektu jest zebranie historii i doświadczeń związanych z przekazaniem na podstawie ENA, by udokumentować wpływ ENA na życie ludzi i odpowiednio kształtować przyszłe regulacje i polityki. W ramach projektu:

- Chcemy pokazać, jak wygląda traktowanie osób ściganych po przekazaniu na podstawie ENA;

- Chcemy podnosić świadomość prawników w zakresie praktycznych powiązań między dyrektywami UE ustanawiającymi gwarancje procesowe w postępowaniu karnym, europejskim nakazem nadzoru a stosowaniem ENA;
- Chcemy zidentyfikować dobre i złe praktyki w zakresie traktowania osób ściganych po przekazaniu, by wspierać skuteczne wykonywanie decyzji ramowej, dyrektyw UE i europejskiego nakazu nadzoru;
- Chcemy wpływać na działania UE w obszarze wymiaru sprawiedliwości, by stworzyć minimalne standardy, które staną się podstawą dla wzajemnego uznawania orzeczeń.

Co zrobimy w projekcie?

Projekt zakłada kompleksowy monitoring 20 spraw, w których osoba ścigana została przekazana do Polski na podstawie ENA. Będziemy badać akta postępowań sądowych, monitorować posiedzenia, rozmawiać z obrońcami, osobami przekazanymi na podstawie ENA i ich rodzinami.

Monitorując sprawy skupimy się m.in. na tym, czy prawa osób przekazanych w postępowaniu karnym były przestrzegane, czy zastosowano tymczasowe aresztowanie lub innych środków zapobiegawczy i czy zastosowanie ENA było proporcjonalne. Mamy także nadzieję udokumentować wpływ ENA na życie osób przekazanych.

Zwieńczeniem polskiej części projektu będzie raport krajowy prezentujący rezultaty monitoringu, zidentyfikowane podczas badania dobre i złe praktyki, oraz rekomendacje dla przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości. W ramach projektu powstaną także studia trzech przypadków przekazania na podstawie ENA oraz wideo. Na poziomie europejskim przygotowany zostanie raport regionalny oraz dłuższy film prezentujący doświadczenia osób przekazanych na podstawie ENA.

**Co-funded by the Criminal Justice Programme
of the European Commission**